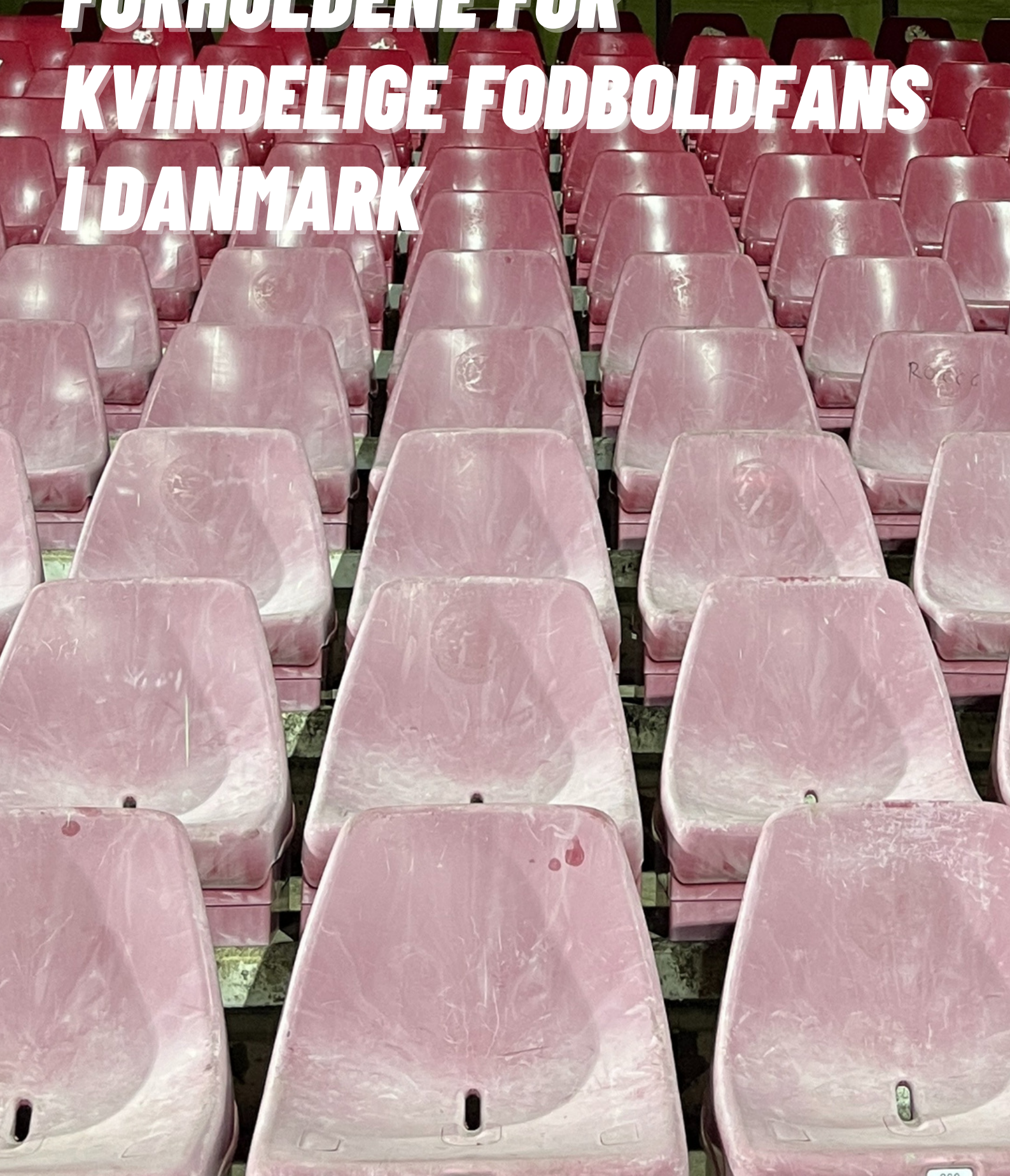

FORHOLDENE FOR KVINDELIGE FODBOLDFANS I DANMARK

INDHOLD

Introduktion	2
Om undersøgelsen	3
Kampe på stadion	6
Oplevelser med utryghed	9
Kønnet diskrimination	12
Klubbernes forhold til kvindelige fans	18
Afsluttende kommentar	20
Referencer	21

INTRODUKTION

FanNetværket for Kvinder (FNK) er et netværk, der samler kvindelige og non-binære fodboldfans på tværs af Danmark og de danske klubber.

FNK er et forum, hvor man kan snakke om de særlige udfordringer ved at være kvindelig fodboldfan og om chikane på tribunen, men også et sted hvor man kan debattere VAR, fankulturens udfordringer, møde ligesindede fans eller noget helt tredje i trygge rammer. Det er et sted, hvor kvinder kan skabe netværk og finde andre kvinder at tage på stadion med eller igangsætte fodboldrelaterede projekter. Det er et sted, hvor vi kan hjælpe, støtte, dele tanker, sparre med hinanden og udvikle os.

FNK-projektet blev lanceret i marts 2021 med et ønske om at forbedre forholdene for kvindelige fodboldfans generelt og for at skabe et netværk blandt kvindelige fodboldfans i Danmark. Vi tror på, at mere synlighed, respekt og fællesskab betyder flere fans og større opbakning til de enkelte hold i de danske ligaer – noget, der kommer alle til gode.

Rapporten her er baseret på et spørgeskema, og har til formål at sætte fokus på de aktuelle forhold for kvindelige fodboldfans i Danmark. Det er tredje gang undersøgelsen laves, og vi er enormt stolte af, at så mange kvinder har ønsket at deltage og give deres meninger og oplevelser til kende.

God læselyst fra FNKs styregruppe,

Katinka Riess-Knudsen

Katrine Blom

Sara Gangsted

Sarah Agerklint

OM UNDERSØGELSEN

Undersøgelsen er baseret på kvantitativ data indsamlet via spørgeskema.

Spørgeskemaet blev lanceret via FNKs nyhedsbrev og sociale medier d. 19. november 2023.

Spørgeskemaet indeholdt 51 spørgsmål fordelt på 5 forskellige kategorier. Der blev lukket for besvarelser d. 08. januar 2023. Der er indsamlet 151 besvarelser, hvilket desværre er et fald på 31 % i forhold til sidste år. Faldet kan skyldes, at der især i efteråret ikke har været større sager, samtidig faldt vores egen undersøgelse oven i, at vi bad vores følgere og medlemmer om at besvare et længere spørgeskema fra Erasmus Plus projektet SAFER, som FNK er projektpartnere på.

Som vi også skrev sidste år findes der fortsat meget lidt viden om kvindelige fodboldfans - både nationalt og internationalt. Det samme gælder nøjagtig information om, hvor stor en andel af de danske fodboldfans, der er kvinder, hvilket endnu ikke er tilgængelig¹. Af samme årsag har vi ikke mulighed for at vide om vores undersøgelse er repræsentativ, men baseret på den indsigt vi har i det danske fanmiljø, er det vores vurdering, at den tegner et brugbart billede af, hvad kvindelige og non-binære fans oplever.

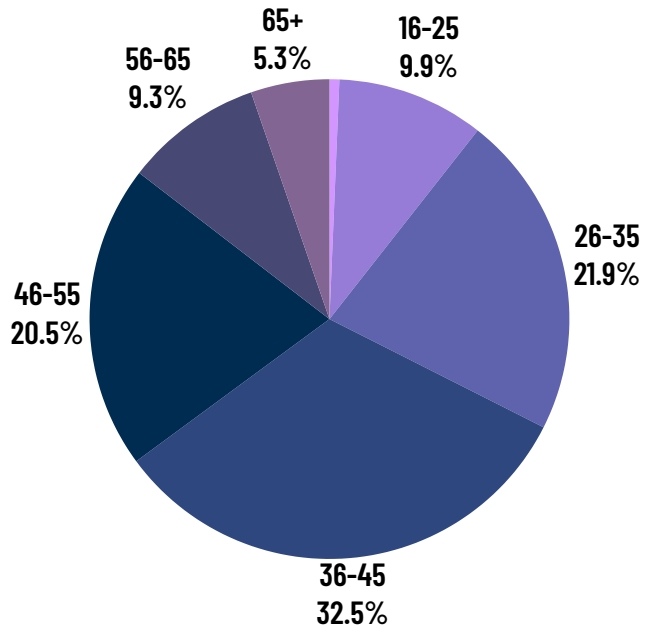
Alder, køn og klub

Ligesom sidste år kommer størstedelen af besvarelserne fra kvinder i alderen 26-55 år (75%). Gruppen af 36-45 årige udgør den største samlede aldersgruppe (32%), hvilket er stortset det samme som sidste år. Dette kan skyldes, at vi i højere grad kommer ud til de modne kvindelige fodboldfans, og har en opgave foran os med at komme i kontakt med de yngre og nyere kvindelige fodboldfans, som der er kommet flere af de sidste år.

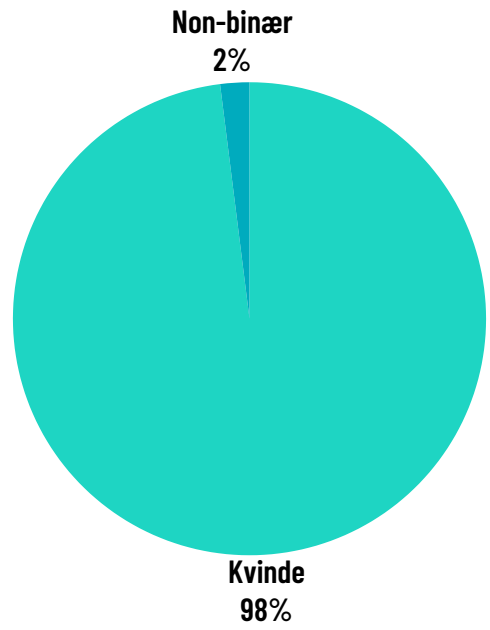
Vores svar viser desuden, at de fleste af kvinderne har et stærkt tilhørsforhold til deres klubber og været fans i lang tid - se figur 3.

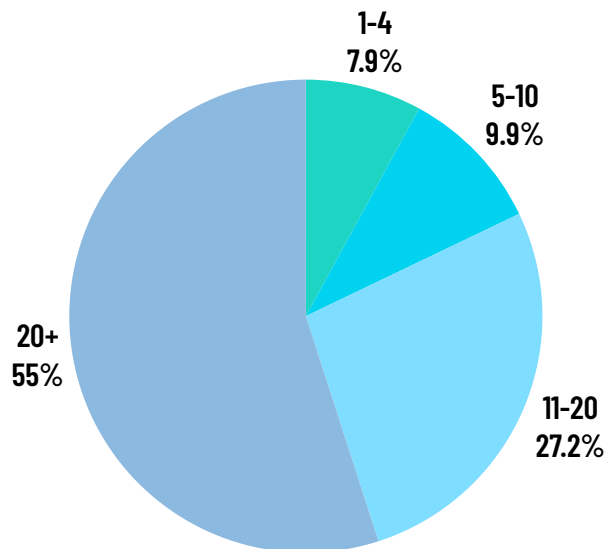
FIGUR 1. ALDERSFORDELING

FIGUR 2. KØNSFORDELING

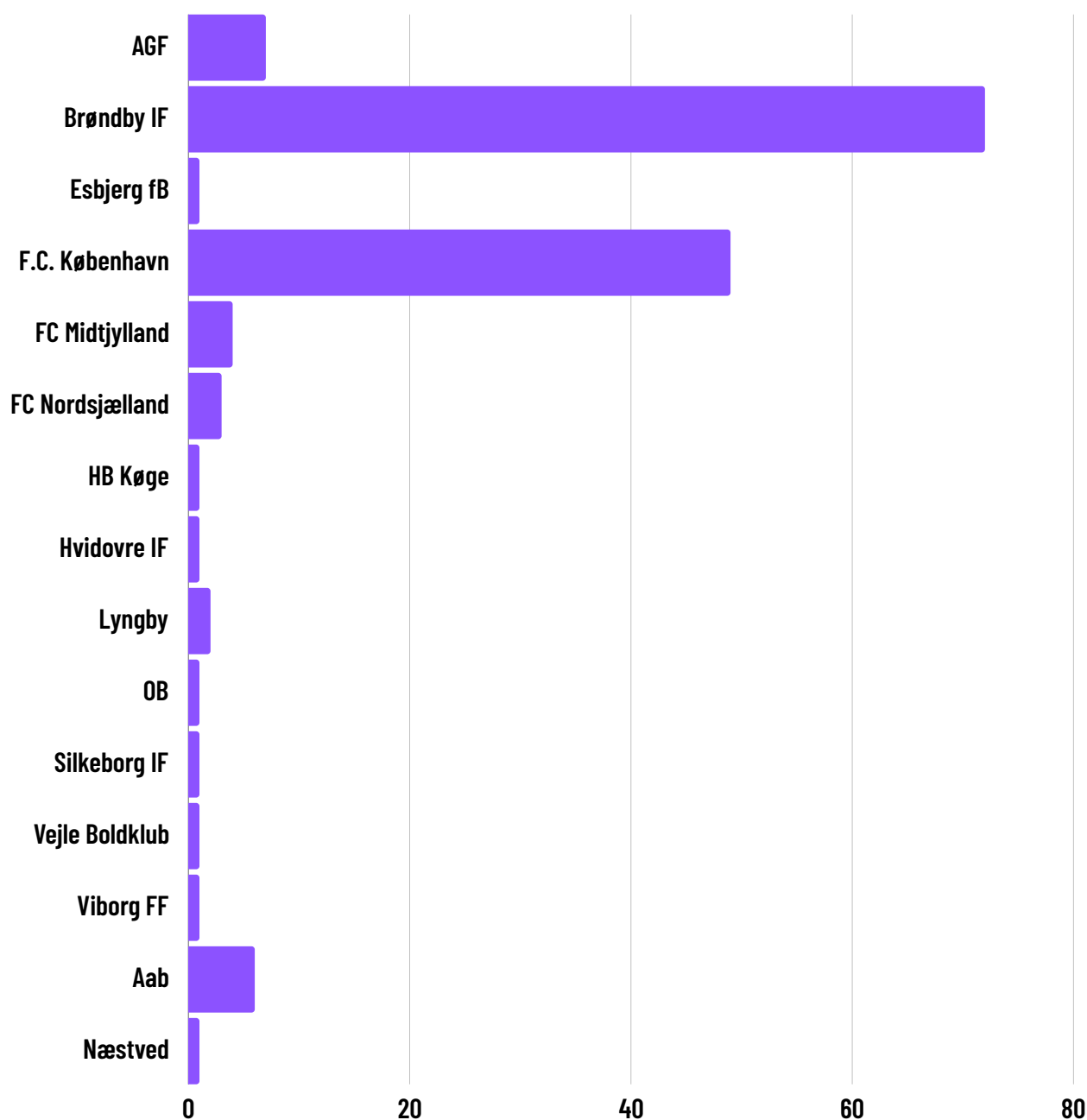

FIGUR 3. ÅR SOM FAN

Kigger vi på hvilke klubber, der er repræsenteret i undersøgelsen, er det ikke overraskende at det igen i år er fans af Brøndby IF, FC København og AGF, der har bidraget med flest besvarelser. På trods af den tydelige overvægt er det vores vurdering at fordelingen af de kvindelige fans stadig giver et relativt retvisende billede af, hvor store og aktive de forskellige fanbaser er. Samtidig viser blandingen af både store og små klubber på tværs af divisionerne, der er repræsenteret i undersøgelsen, at de kvindelige fans er at finde overalt i Danmark.

FIGUR 4. KLUBFORDELING (PRIMÆR KLUB)

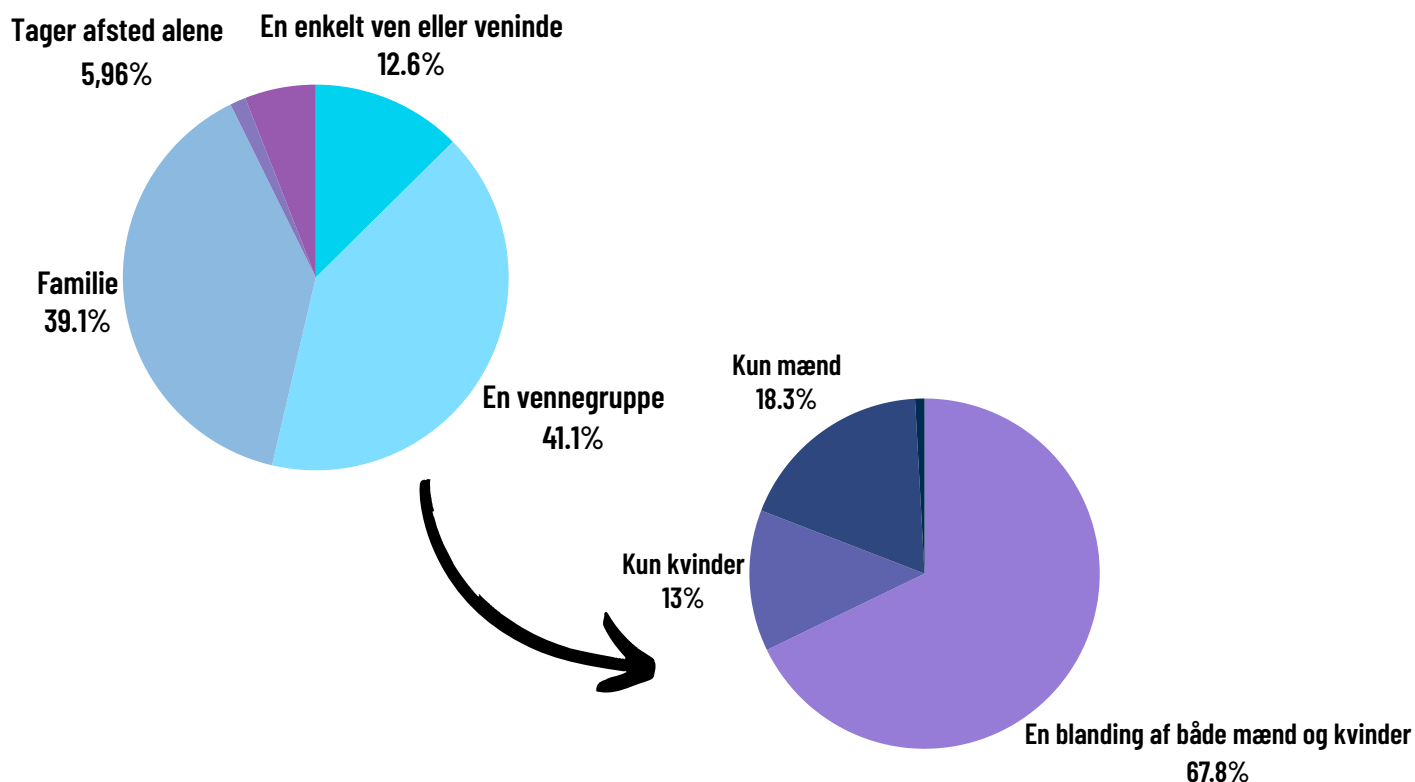

KAMPE PÅ STADION

Siden EM i Danmark i 2021 er der talt meget om stigningen i kvindelig fans på stadion, og tendensen ser ud til at fortsætte. I 2019 viste DBU's egne tal således at kvinder udgjorde omkring 15% af tilskuerne til EM-kvalifikationskampene, og i 2021 var tallet steget til hele 30% i forbindelse med efterårets VM-kvalifikationskampe². Flere klubber nævner i interviews, at de ligeledes ser flere kvindelige fans til kampene, uden at de dog har decidede tal på dette.

Samtidig viser både dette og sidste års undersøgelse, at klubberne stadig har en opgave foran sig med hensyn til at forbedre forholdene for de fans, der er i undertal og generelt sikre trygge, attraktive oplevelser for en stadig mere sammensat målgruppe. De kvindelige (og evt. nytilkomne) fans er derfor fortsat interessante at lære mere om. I det følgende dykker vi lidt ned i, hvor ofte kvinderne i vores undersøgelse tager på stadion, hvem de følges med, og hvad, der afholder dem fra at tage afsted.

FIGUR 5. HVEM TAGER DU PÅ STADION MED?

FIGUR 6. VENNEGRUPPENS SAMMENSÆTNING

I år er det både med familien (39,1%) eller en vennegruppe (41,1%), der fylder mest blandt vores respondenter. Hvad angår vennegrupper, er det desuden værd at bemærke, at antallet af kvinder, der primært tager på stadion med andre kvinder, ser ud til at stige igen i år (3,9 procentpoint i forhold til sidste års undersøgelse). Vi håber, at dette er en indikation på, at flere kvinder har fundet nogen at følges med og/eller generelt føler sig velkomne på stadion. I forlængelse heraf og lig sidste års undersøgelse, ser vi dog stadig en stor forskel i kvindernes deltagelse ved henholdsvis hjemme- og udebanekampe. Hele 70% svarer at de møder op til alle eller langt de fleste hjemmekampe i løbet af en sæson, men kun 19,2% svarer det samme, når det gælder udebanekampe. Det er tilbage til det niveau, vi så i vores første undersøgelse (68% og 18,5), hvor det sidste år var det halve, der så kampe på udebane (9,5%) Dog svarer svarer flertallet fortsat, at de ser under fem eller ingen kampe på udebane (62,8% - sidste år 70,8%).

70%

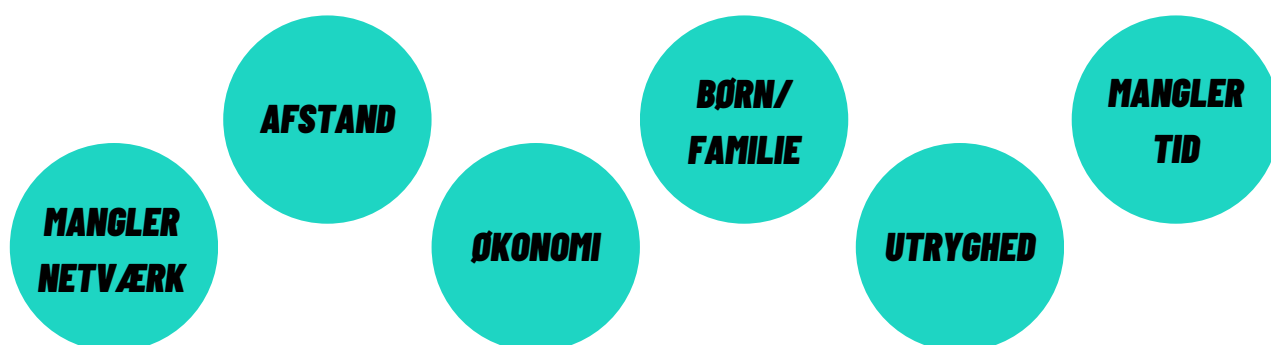
ser alle eller langt de fleste kampe
PÅ HJEMMEBANE
i løbet af en sæson.

19,2%

ser alle eller langt de fleste kampe
PÅ UDEBANE
i løbet af en sæson.

Hvad angår kvindernes årsager til ikke at tage til kampe på stadion, så ser vi en gentagelse af temaerne fra sidste år. Fravalg af både ude- og hjemmekampe bliver hyppigst begrundet med for stor geografisk afstand fra bopæl til stadion (28%), manglende tid (37,8%) og manglende netværk/nogen at følges med (8%). Af disse tre årsager ærgrer vi os selvfølgelig mest over den sidste, som dog også er den, vi nemmest kan gøre noget ved i fællesskab.

Vores forhåbning er, at både FNK og lokale, klubbaserede netværk kan medvirke til at få flere kvinder til at mødes, og på den måde udbygge deres muligheder for at tage afsted til kampe. På vores første FNK-seminar i 2021 blev kimen lagt til etableringen af 'Brøndbydamer', der er Danmarks første lokale netværk af sin størrelse (pt. 145 medlemmer). Vi ved, at der fortsat arbejdes flere steder på at etablere mindre og lokale netværk for kvinder og non-binære. Det er helt i FNKs ånd, og vi glæder os til at følge udviklingen.

Noget, der desuden fylder i kvindernes svar angående fravalg af kampe er utryghed. Her gives der både udtryk for utryghed relateret til vold, pyroteknik og stadionforhold som fx pladsmangel på tribunerne. At se fodbold på stadion er en vigtig del af fankulturen, og bør være en tryk oplevelse for alle, uanset køn, alder eller andre parametre. Af samme grund zoomer vi ind på utrygheden generelt, i næste afsnit.

Hvad siger kvinderne?

OM FRAVALG AF UDEBANEKAMPE

"Alene med to børn, så oftest passer det dårligt."

"Det passer ikke ind med vores familie"

"Det kommer an på hvor det er i landet, og hvorvidt det passer med studie og arbejde dagen efter"

"Der bliver altid krævet at man skal synge hele tiden, min veninde og jeg vil også gerne snakke ind imellem"

OPLEVELSER MED UTRYGHED

Igen i år har vi spurgt kvinderne, om de har følt sig utrygge i forbindelse med en fodboldkamp (på hjemmebane såvel som udebane), samt hvordan/hvorfor de oplevede utrygheden. Når vi kigger tilbage på de tre år, vi har udført vores undersøgelse, har disse tal svinget meget. Det første år var 23% utrygge på hjemmebane, sidste år var det oppe på 30,6% - i år er tallet faldet til 18,5%. På udebane er vi gået fra 34% det første år, til 19,6% sidste år - i år er tallet 19,87%. Sidste år pegede vi på, at udviklingen kunne skyldes at den første undersøgelse tog udgangspunkt i kvindernes generelle oplevelse, mens vi sidste år og i år har spurgt ind til det seneste år. 2022 var et år med især voldsomme episoder til derby og europæiske kampe, hvor det er vores oplevelse, at der har været færre episoder i 2023.

18,5%

har følt sig utryg i forbindelse
med kampe **PÅ HJEMMEBANE**
det seneste år

19,8%

har følt sig utryg i forbindelse
med kampe **PÅ UDEBANE** det
seneste år

Årsager til utryghed - på hjemmebane

De 18,54% af kvinderne, der har følt sig utrygge i forbindelse med hjemmebanekampe blev spurgt til om fans, stemning og/eller stadionforhold havde været årsag til følelsen. Den største årsag til utryghed blandt vores respondenter er uden tvivl voldelig eller aggressiv adfærd på tribunen og sammenstød mellem fans (59,3%).

Dernæst er pyroteknik, romerlys og tifo en stor årsag til utryghed, efterfulgt af uønskede kommentarer fra medfans samt råb mod modstanderfans og/eller dommer. Enkelte har desuden noteret ølkast og åbenlys handel med stoffer som årsag.

Hvad angår stadionforhold og faciliteter er det i år følelsen af pladsmangel, der fylder (42,3%) samt politi og vagters adfærd (53,8%), der har gjort de kvindelige fans utrygge på hjemmebane. Pladsmanglen hænger formodentligt sammen med tilstrømningen af tilskuere til fodbolden generelt, hvor man især på stemningstribunerne ofte vil opleve presset mere. Det er dog bekymrende, at over halvdelen af de kvindelige fans peger på vagter og politiets adfærd, som årsag.

82,1% synes adskillelsen mellem fans på vej til og fra stadion er tilstrækkelig på hjemmebane, en stigning fra sidste års 77,2%.

Hvad siger kvinderne?

OM UTRYGHED VED HJEMMEBANEKAMPE*

“Feyenoord var på besøg i oktober sidste år og havde en del tilhængere med, som var kommet ind på alle tribuner. De bar masker og var tydeligt opsøgende på ballade. Der var en vagt, der blev skubbet ned af trapperne, og der var en del politi i fuld udrustning. Vi gik i pausen, fordi det var så utrygt.”

“Modstanderfans på vores tribune”

“Nogle af de andre fans, som jeg snakker med, fordi de står omkring mig. Forlanger kram af mig, men ikke af de mandlige fans. Nogle gange flere gange, når der siges farvel. det er meget ubehageligt at skulle kramme mennesker, man ikke har lyst til at kramme. Det er svært at sige fra, for jeg ved ikke, hvor voldsomt de reagerer, hvis jeg gør. En medfan slår på os andre "for sjov", vedkommende stirrer på mine bryster i ubehageligt lang tid og forsøger at flirte, selvom jeg aldrig har vist interesse.”

“Der bliver spyttet og kastet med øl. Er træt af, at alle de mænd ikke kan opføre sig ordentligt.”

Årsager til utryghed - på udebane

Ligesom ved hjemmebanekampe spurgte vi også de 19,8%, der har følt sig utrygge i forbindelse med udebanekampe, om årsagerne til deres oplevelse. Der virker ikke til at være stor forskel på hjemmebane- og udebanekampene: igen er der flest, der peger på voldelig eller aggressiv adfærd på tribunen (60,9%) og sammenstød mellem fans (34,8%) som forklaring, efterfulgt af situationer med pyroteknik og romerlys.

Vi har valgt i spørgeskemaet at dele utryghed ind i to kategorier i spørgsmålene. Vi har spurgt de 19,8%, om der er noget ved faciliteterne, der var årsag til utryghed. Her pegede halvdelen i år på politiets adfærd, mens hver tredje pegede på vagternes adfærd. Adskillelsen af fans, og vejen til og fra stadion er de næste punkter for utryghed blandt respondenterne.

Vi fortsætter det tætte arbejde med Divisionsforeningen og derigennem klubberne, så vi kan forbedre trygheden på de danske stadions.

Gennem Danske Fodboldfans vil vi desuden løfte punkterne omkring politiets adfærd, som formodentligt delvist kan forklares med Derby kampen mellem FCK-Brøndby d. 12. november, hvor der var voldsomme sammenstød og mange blev fanget i tumult.

Hvad siger kvinderne?

OM UTRYGHED VED UDEBANEKAMPE*

“Plads mangel på tribunerne og kun en enkelt mulighed for at komme ud. Kan nemt nævne, Randers, Vejle, Herning. ”

“Turen fra Parken til Svanemøllen st. efter derby ”

“Blev råbt af og fulgt efter, efter en kamp mod AGF”

“Der var en episode i Viborg, hvor vagterne var meget voldsomme”

KØNNET DISKRIMINATION

Et af de emner vi beskæftiger os mest med i FNK, er fokus på kønnet diskrimination og at gøre opmærksomme på det. Derfor er det også et punkt, der fylder meget i vores undersøgelse, ligesom det er fokus i SAFFER projektet. I dette afsnit går vi derfor i dybden med diskrimination (nærmere bestemt den kønnede diskrimination) og ikke mindst håndteringen af denne. I lighed med sidste år blev vores respondenter spurgt til, om de har oplevet sexismen og overgreb eller grænseoverskridende adfærd af seksuel karakter i forbindelse med (dvs. før, under og efter) en fodboldkamp. Sexisme har vi, i spørgeskemaet, specificeret som fordomme eller diskrimination på baggrund af køn³. I år og sidste år har vi spurgt til oplevelser indenfor det seneste år, i modsætning til den første undersøgelse, hvor vi spurgte til oplevelser generelt.

Sexisme i forbindelse med fodboldkampe

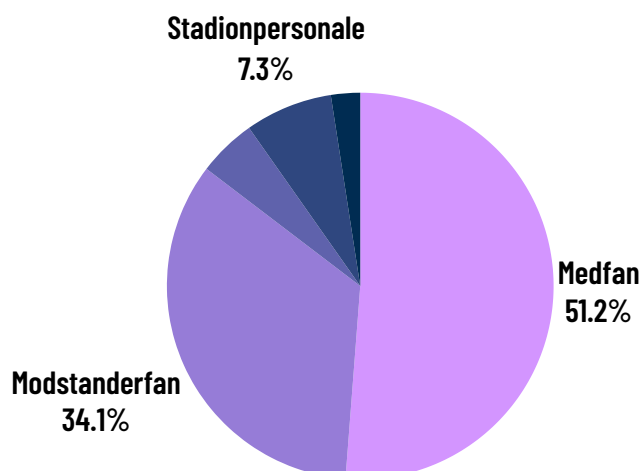
Vi ser et fald i antallet af respondenter, der svarer at de har oplevet sexismen i forbindelse med en fodboldkamp fra 23,7% sidste år til 19,9% i dette års undersøgelse. Umiddelbart får man lyst til at glæde sig over at resultatet er faldet i forhold til sidste års undersøgelse, men det er bekymrende, at næsten hver femte kvinde stadig kan svare ja til at have oplevet sexismen. Hertil er det, igen i år, stadig særligt de yngre kvinder på op til 35 år, der oplever sexismen (28,57%), hvilket dog er et stort fald fra sidste år, hvor det var hele 69%. Det er desværre stadig medfans, der står bag de fleste episoder - se figur 7.

19,9%

har oplevet sexismen i forbindelse med fodboldkampe det seneste år

FRA HVEM? →

FIGUR 7. UDØVELSE AF SEXISME

Her er fordelingen næsten den samme som sidste år, mens der er en stor stigning i antallet der har oplevet det fra en modstander fan med en stigning på 22,6 procentpoint.

Overgreb i forbindelse med fodboldkampe

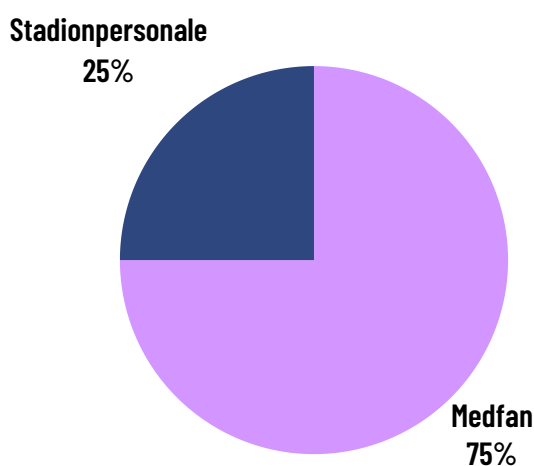
Som sagt spurgte vi også kvinderne om de, indenfor det seneste år, har oplevet direkte overgreb eller grænseoverskridende adfærd af seksuel karakter i forbindelse med fodboldkampe. Her har vi heldigvis oplevet et stort fald fra 11,4% til 2,6%. En del af forklaringen i faldet kan skyldes at FCK havde en kamp i Sevilla i efteråret 2022, hvor der var voldsom grænseoverskridende visitation, som kan have haft indflydelse på svarene sidste år. Det er vores håb, at det er et vedvarende fald i antallet af kvinder, der har oplevet direkte overgreb eller grænseoverskridende adfærd af seksuel karakter. Det er igen den yngre del af kvinderne, dvs. til og med de 35-årige, der er overrepræsenterede i statistikken (8,16%). I år peges der kun mod to grupper, og det er i særdeleshed fra medfans, og enkelte episoder med personale (Vagter, bodpersonale eller lignende), når det handler om grænseoverskridende adfærd - se figur 8.

FIGUR 8. UDØVELSE AF OVERGREB

2,6%

Har oplevet direkte overgreb eller grænseoverskridende adfærd af seksuel karakter i forbindelse med fodboldkampe det seneste år

FRA HVEM? →

Hvordan håndteres episoderne?

Sidste år blev der implementeret krav om, at alle klubber havde en procedure for at håndtere diskrimination på de danske fodboldstadion, dette inkluderer den kønnede diskrimination. FNK har været i tæt samarbejde med Divisionsforeningen i forbindelse med anbefalinger og forslag til disse procedurer.

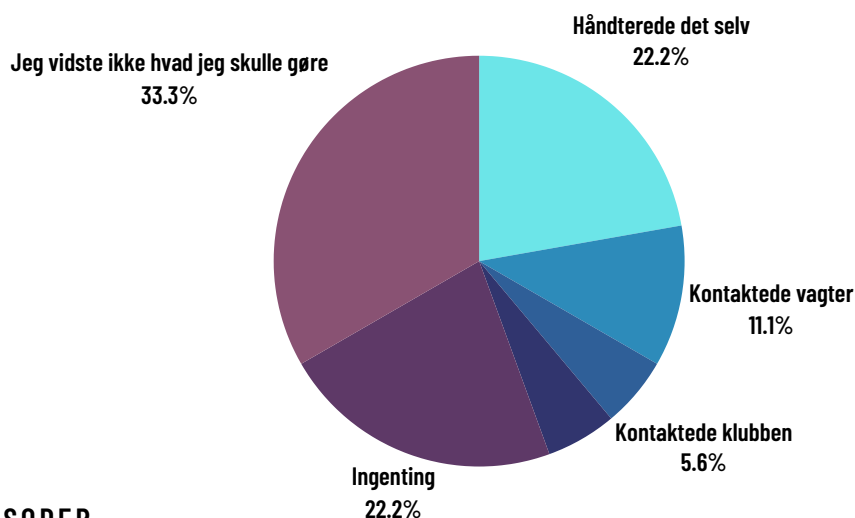
Derfor spurgte vi også sidste år til om kvinderne vidste, hvem de skulle kontakte, samt hvordan de håndterede episoderne.

Det er vores oplevelse, at mange er i tvivl om, hvem de kan gå til, når de oplever kønnet diskrimination eller grænseoverskridende adfærd af seksuel karakter, ligesom der kan være en grad af berøringsangst fra klubberne, da man ikke helt ved hvordan man skal håndtere episoderne, samt dokumentere, at de har fundet sted. 64,2% af respondenterne svarede, at de ikke vidste, hvem de skulle kontakte mod 65,2% sidste år. Det viser, at klubberne ikke tydeligt har kommunikeret, hvorledes de håndterer diskrimination. 52,3% af respondenterne svarer, at de savner information fra deres klub om, hvem de skal kontakte.

Blandt de kvinder, der har oplevet kønnet diskrimination eller grænseoverskridende adfærd af seksuel karakter spurgte vi, hvordan de håndterede det. Her svarer hver tredje kvinde, at de ikke vidste, hvad de skulle gøre. 22,2% gjorde ingenting og 22,2% håndterede det selv og 22,2% kontaktede nogen (klubben direkte, vagter eller SLO).

Vi opfordrer klubberne til gøre mere ud af at informere om, hvordan de håndterer episoderne, samt sikre tydelige kontaktinformationer eller kontaktpunkter. Vi deltager gerne og kommer med gode råd, inspiration og erfaringer fra udlandet og andre dele af samfundet.

FIGUR 9. HÅNTERING AF EPISODER

Visitation

Heldigvis viser vores undersøgelse, at der er en generel tilfredshed med visitationen på de danske stadions - se figur 10. Vi spurgte om kvinderne har oplevet en visitation, der har overskredet deres grænser indenfor det seneste år, og her kommer vi faktisk op på hele 13,6%, der svarer ja. Over halvdelen peger på, at det er på udebane i Danmark (57,%), mens hjemmebane (28,6%) og udebane i Europa (14,3%) udgør resten. Sidste år var der en jævn fordeling imellem de tre.

Hvad siger kvinderne?

OM SEXISME OG OVERGREB

"En mand bag mig på nedre c (hvor jeg står) tog mig på numsen, følte ikke jeg kunne sige højt fra af frygt for at blive stemplet eller kaldt snerpet/ødelægge den gode stemning"

"MEGET grundigt tjek af mine inderlår og længere oppe af en mandlig vagt på Brøndby stadion"

"Hvad laver du her, du er jo kvinde"

"Jeg skulle forklare en episode fra den forrige kamp, og en medfan, der ikke var en del af samtalen, sagde "åh nej nu kommer kvindeforklaringen", samme person har også udtalt at kvindelandsholdet var dårligt, og da jeg spurgte hvorfor, var der et mumlet svar."

"Negative omkring mit køn, at piger kun kommer på tribunen, fordi det er blevet populært, blevet bedt om at redegøre for regler, blevet bedt om at nævne FCK's oftest anvendte startopstilling for at bevise, at jeg var fan osv"

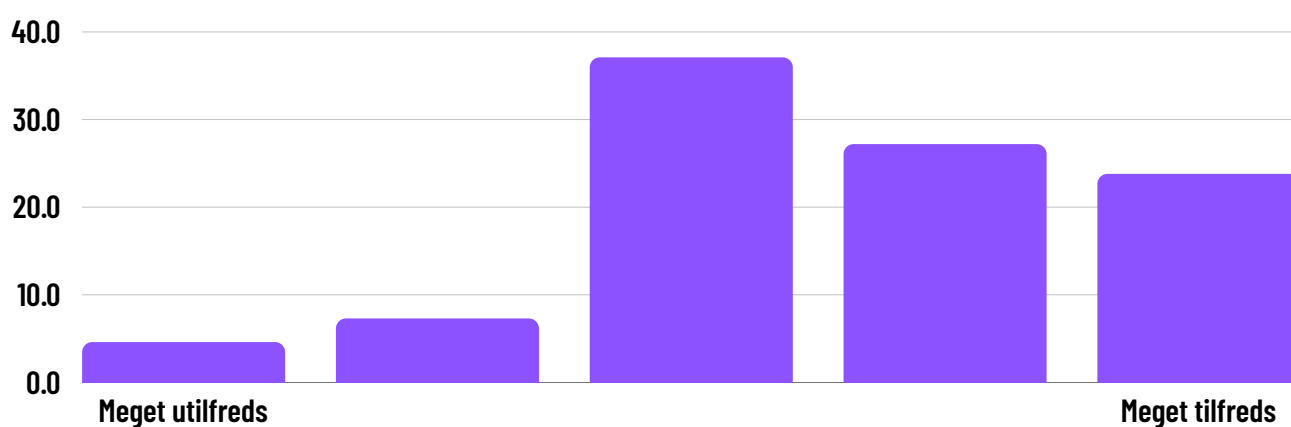
"Kommentarer om min krop i en fodboldtrøje, mænd, der er for tæt på, rør ved ens krop, taler sexistisk til en."

"Blive kaldt skældsord som Brøndby so"

"Vedkommende stirrer på mine bryster i ubehageligt lang tid og forsøger at flirte, selvom jeg aldrig har vist interesse. Samme person har spurgt ind til, om jeg har undertøj på i klubbens farver. Og joket med, at jeg ville tænde på at blive lagt i håndjern af politiet."

Det er på alle måder uacceptabelt, at dem, der burde være med til at skærpe sikkerheden på stadion, bidrager til utryghed istedet. Yderligere hører vi fra vagterne selv, at der kan opstå en del usikkerhed i visitationen, og at der her er en potentielt ubehagelig situation for begge parter. I foråret 2023 blev iværksat øget skiltning i visitationsområdet på alle superliga stadions for at øge informationen om, hvad man kan forvente i visitationen, ligesom der er lavet store forandringer på mange superliga stadions i forhold til indgangsforhold og visitationsområder. Dog svarer 37,1% af kvinderne fortsat, at de ikke føler sig tilstrækkeligt informeret om, hvordan en visitation skal foregå på de danske stadions, og kun 28,3% har benyttet sig af muligheden for at få en kvindelig visitør. Det handler blandt andet om ikke at ville være til besvær, og ikke kende til muligheden. Flere peger ligeledes på, at det ikke altid er en mulighed påtrods af, at det er et krav. Det er en udfordring, at der er klubber, der ikke har mulighed for at tilkalde en kvindelig visitør, hvis adspurgte, også når kvinderne er indstillet på ventetid, og vi opfordrer klubberne til at investere i at sikre, at de kan leve op til kravet om kvindelige visitører. Vi er løbende i tæt dialog med Divisionsforeningen om forskellige tiltag.

FIGUR 10. TILFREDSHED MED VISITATION PÅ DANSKE STADIONS

Online adfærd

Der har de senere år været snakket meget om tonen på de sociale medier. Vi ved fra andre undersøgelser, at de fleste danskere er enige om, at tonen er for hård på nettet, men minoriteter bliver i særlig høj grad udsat for hadfuld tale og/eller udelukket fra debatter⁴.

Derfor har vi også valgt at sætte fokus på online oplevelserne som kvindelig fodboldfan. Vi ved, at der kan opstå problemer, hvis man engagerer sig i fodbold online som kvinde eller non-binær. Respondenterne blev spurgt til, om de generelt har oplevet at blive talt ned til eller talt grimt til, hvis de har ytret sig om fodbold på sociale medier. Her svarer hver fjerde ja (25,8%), mens nogle med vilje undgår snak om fodbold online af frygt for negative kommentarer (13,2%).

Det er en udfordring at så mange ikke trygt kan dyrke det online fodboldfællesskab, på lige fod med deres mandlige medfans, vi opfordrer administratorer af sider og grupper til at være opmærksom på tonen. Især klubberne har, efter vores mening, en særlig forpligtelse til at moderere deres officielle sider og kommentarspor, og forrest for øvrige fora.

Hvad siger kvinderne?

OM DISKRIMINERENDE ADFÆRD ONLINE

"Jeg har fx oplevet at en sjov fodbold relateret kommentar til en ven, pludselig blev genstand for meget personlige og nedladende kommentarer til mig fra folk, som ikke kender mig"

"Jeg er en kvinde, der går op i fodbold. De gange jeg har ytret mig på sociale medier ang. fodbold, bliver der skrevet unødvendige sexistiske kommentarer blot fordi, jeg har en mening om fodbold og er kvinde. Det gider jeg simpelthen ikke at være en del af, så jeg er helt stoppet med at blande mig i fodboldemner på de sociale medier.

Det er mit liv sgu for kort til."

"Som en del af landets største fangruppe - er ikke alle holdninger populær, og er blevet kaldt diverse ting og anklaget for at have seksuelle forhold til mandling ultras pga. mine holdninger"

"Jeg afholder mig, fordi jeg er kvinde og regner ikke med at blive respekteret for min viden og holdninger"

"Jeg er blevet svinet til, og jeg har fået trusler over private beskeder på Facebook, hvis jeg deltager i debatter"

"Har fået at vide, at som kvinde så skal jeg bare holde kæft og passe kødgryderne, for en kvinde ved ikke en skid om fodbold og man er dum, uvidende, uintelligent, grim osv."

"Det er typisk den der "du er en kvinde, du ved ikke noget", der gør, at jeg ikke orker at deltage i debatterne"

KLUBBERNES FORHOLD TIL KVINDELIGE FANS

Vores klubber er centrum for alle fodboldfans, og derfor er det også naturligt for os at spørge kvinderne, om de føler sig set af deres klub generelt, og hvordan de synes, deres klub forholder sig til kvindelige fans. Det kan være i forhold til kommunikation, faciliteter, produktion af merchandise eller andet.

Overordnet set er kvinderne tilfredse eller meget tilfredse med, hvordan deres klub forholder sig til dem som fans, men de uddybende svar peger alligevel i retning af, at kvinderne bliver glemt i forskellige sammenhænge. Det handler blandt andet om merchandise og kamptrøjer, hvor flere er utilfredse med både udbud og manglen på størrelser/fit, der tilpasset forskellige kroppe.

62,25% svarer at der er intet eller et meget begrænset udvalg af merchandise til dem i deres klub. Det er imidlertid kun 16,56% af kvinderne, der svarer 'ved ikke/det har ikke min interesse', når man spørger til merchandise-situationen i deres klub. Vi oplever også, at efterspørgslen efter merchandise er et tilbagevendende emne, når vi afholder vores årlige seminar. Der bør derfor være potentiale for klubberne, i at møde kvindernes efterspørgsel i højere grad.

Hvad siger kvinderne?

OM MERCHANDISE

"Have spillertrøjer i kvindemodel hver sæson"

"Mere kvindelig merchandise, så man føler sig inkluderet på den måde"

"Flere Female styles"

Herudover ser vi flere negative bemærkninger, der knytter sig til stadionfaciliteter. Generelt beretter vores respondenter om en relativ høj tilfredshed med deres hjemmebanestadion, men hele 61,5% er utilfredse med toiletforholdene, og 39,4% er utilfredse med kvaliteten af mad og drikkevarer i boderne. Derudover peger kvinderne på transport og parkeringsmuligheder, samt belysningen omkring deres stadion, som punkter de ønsker forbedret.

Flere af kvinderne peger på sprogbruget, når de skal uddybe, hvor de ikke føler sig set. Det er udtryk, som for mange i fodbold kan virke naturlige, men også er med til, at kvinderne ikke føler sig inkluderet i samme grad. Det kan være "Tak til alle drengene på tribunen", "drengene bag på målet". Det er også med til, at kvinderne ikke føler sig set eller værdsat i samme grad som deres mandlige modfans.

Det drejer sig dog også i overvejende grad om faciliteterne, mængden af toiletter, rengøringen på disse, muligheden for kvindelige visitorer, som gør en forskel for kvinderne, når de skal beskrive, hvor de savner noget i forhold til deres klub.

Ligesom tidligere undersøgelser giver respondenterne udtryk for forskellige behov. Nogle savner et mere kvindespecifikt fokus, både hvad angår tilbud målrettet kvinder, (og ikke kun som en del af familier) og merchandise.

Generelt er der igen i år masser af idéer til at få indtænkt og inkluderet kvinderne i højere grad i kvindernes svar. Det drejer sig både om at bruge billedmateriale, der viser flere forskellige typer fans, i klubbernes kommunikation, tilbyde tamponer og hygiejnebind, som man ser udbredt i f.eks. England.

FanNetværket for Kvinder står meget gerne til rådighed for klubber, der har mod på og lyst til at gå mere ind i dette arbejde. Ligesom vi også står til rådighed for de kvindelige fans, der ønsker sparring, og at vi deltager i møder med deres klub eller hjælp til at etablere en lokal gruppe.

AFSLUTTENDE

KOMMENTAR

Vi er utrolig taknemmelige for, at der igen i år er så mange kvindelige og non-binære fodboldfans har valgt at støtte op omkring FNK og deltaget i undersøgelsen for 2023. Det giver os et værdifuldt, og ikke mindst opdateret, indblik i forholdene for "minoritetfans" i de danske fanmiljøer. Det er blandt også vores arbejde med at indsamle data og viden, som er grundlaget for, at vi er inviteret med i SAFER projektet. På europæisk plan er der fortsat meget lidt viden og data. Der er taget spadestik til at indsamle lignende data i England, og vi ser frem til at sparre med deres fanorganisation og dele viden.

Der er fortsat meget, vi ikke ved, men vi fortsætter arbejdet med at samle viden ind og sætte fokus på de temaer, der fylder hos jer. Jeres svar er med til at præge arbejdet i FNK for det kommende år.

Vi håber, at du som læser - uanset om du er fan, ansat i/omkring fodbold eller noget helt tredje - også er blevet motiveret til at gøre din del for, at flere får gode oplevelser med fodbold i fremtiden.

Vi er i hvert fald altid klar på at hjælpe til, sparre og dele inspiration, hvor der er behov for det, så tøv ikke med at tage fat i os via: **fnk@fairfans.dk & fannetværket.dk**

REFERENCER

1) Verena Lenneis & Gertrud Pfister (2015): *Gender constructions and negotiations of female football fans. A case study in Denmark* - European Journal for Sport and Society, 12:2, 157-185

2) Se fx TV2 Nyheder: <https://nyheder.tv2.dk/samfund/2021-10-11-flere-kvinder-end-tidligere-ser-fodbold-paa-stadion-jeg-tror-det-er-gaaet-op-for>

3) Se fx KVINFO, Danmarks videnscenter for køn og ligestilling:
<https://kvinfo.dk/videnspakke/sexisme/begrebsafklaring/5>

4) Analyseinstituttet Wilke (2018): *9 ud af 10 danskere: Tonen på nettet er for hård* samt Institut for Menneskerettigheder (2016): *Den offentlige debat på Facebook - en undersøgelse af danskernes debatadfærd*

ERASMUS+ SAFER Project: <https://www.saferproject.eu/>

